

Контроль витрат на відновлення України

#14, жовтень 2024 р.

brp.org.ua

Зміст

- Нормативне регулювання
- Перебіг та фінансування відбудови
- Аналіз закупівель відбудови
- Журналістські розслідування (відбудова у медіа)
- Тема місяця: фінансування відбудови у 2025 році
- Моніторинг окремих напрямків: водогони, розмінування

Нормативне регулювання

Нормативне регулювання та дотичні теми

Кабінет Міністрів України призначив Сергія Сухомлина головою Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України

Президент підписав [закон про обов'язкове оприлюднення кошторисів](#): моніторинг відбудови та відновлення має стати простішим та ефективнішим. Однак є застереження: оскільки немає відповідальності за відсутність оприлюдненої інформації є ризик низького виконання закону

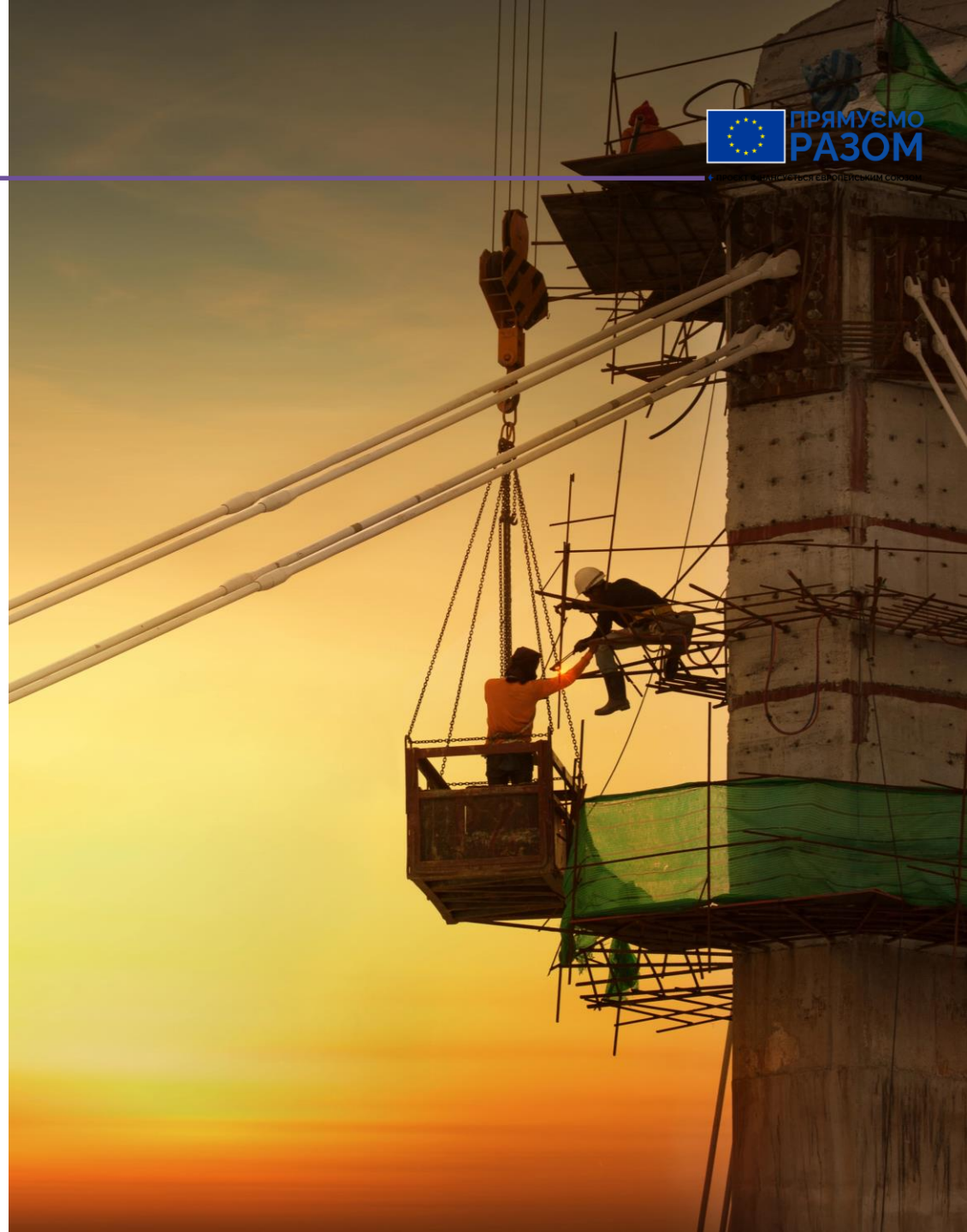
Міністерство розвитку громад [повідомило](#), що в лютому 2025 року кожен регіон матиме ухвалену дорожню карту розвитку: ці стратегічні документи мають відповідати єдиній логіці розвитку України та створювати взаємопов'язану систему.

Відбулось спрощення подання заяви на компенсацію знищеного житла в межах програми [«Відновлення»](#): тепер заяву можна подати через ЦНАП та через веб-портал Дія (раніше лише через застосунок Дія). Поки що програма надалі обмежена лише для компенсації за знищене житло на деокупованій території: водночас відбуваються обговорення, у який спосіб цю програму можна розширити для громадян, житло яких на тимчасово окупованих територіях.

Мінрозвитку продовжує працювати над реформою [житлової політики](#). Йдеться про законодавче врегулювання житлової політики, розробку проекту закону про соціальне житло, розробку Національної житлової стратегії.

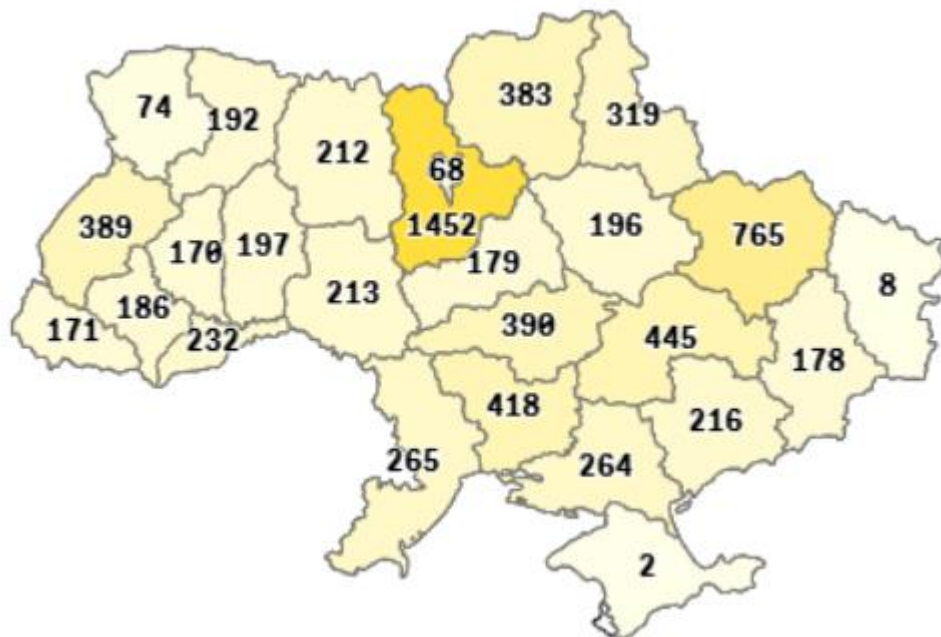
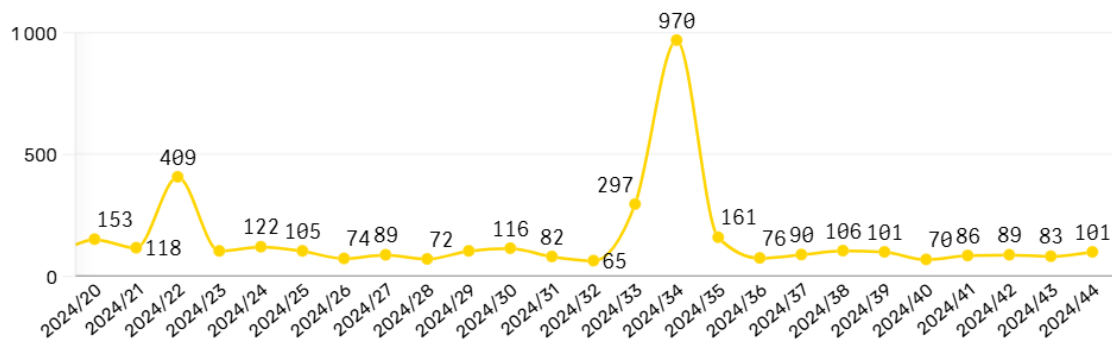

Перебіг та фінансування відбудови

DREAM – очікується продовження експерименту

Кількість проєктів будівництва та реконструкції на DREAM

Експериментальна постанова КМУ завершується 15 листопада: найвірогідніше буде нова – закон пізніше DREAM буде розширено з платформи відбудови в інструмент управління публічними інвестиціями (УПІ). Відповідно до Програми МВФ він має бути інтегрований з ІТ системами Мінекономіки та Мінфіну. Сьогодні на DREAM вже є інформація про публічні інвестиційні проєкти, а також закупівлю товарів та обладнання.

Нижче лише дані про проєкти будівництва та реконструкції:

- **7643 проєктів** на стадії ініціації та виконання **7147 проєктів місяць тому**: темпи реєстрації проєктів дещо пришвидшились, оскільки уряд переводить фінансування окремих проєктів лише на основі DREAM
- **479 млрд грн** потреба у фінансуванні, з них підтверджене фінансування становить лише **87,2 млрд грн** (відповідно **362,8 млрд грн** та **60,1 млрд грн** місяць тому)
- Кількість проєктів, які виконуються, зросла до **4247** (місяць тому **3888**) , кількість завершених проєктів лише **14**

Як і раніше, відновлення не встигає за руйнуваннями – темпи руйнувань за місяць пришвидшилися, але темпи відновлення також

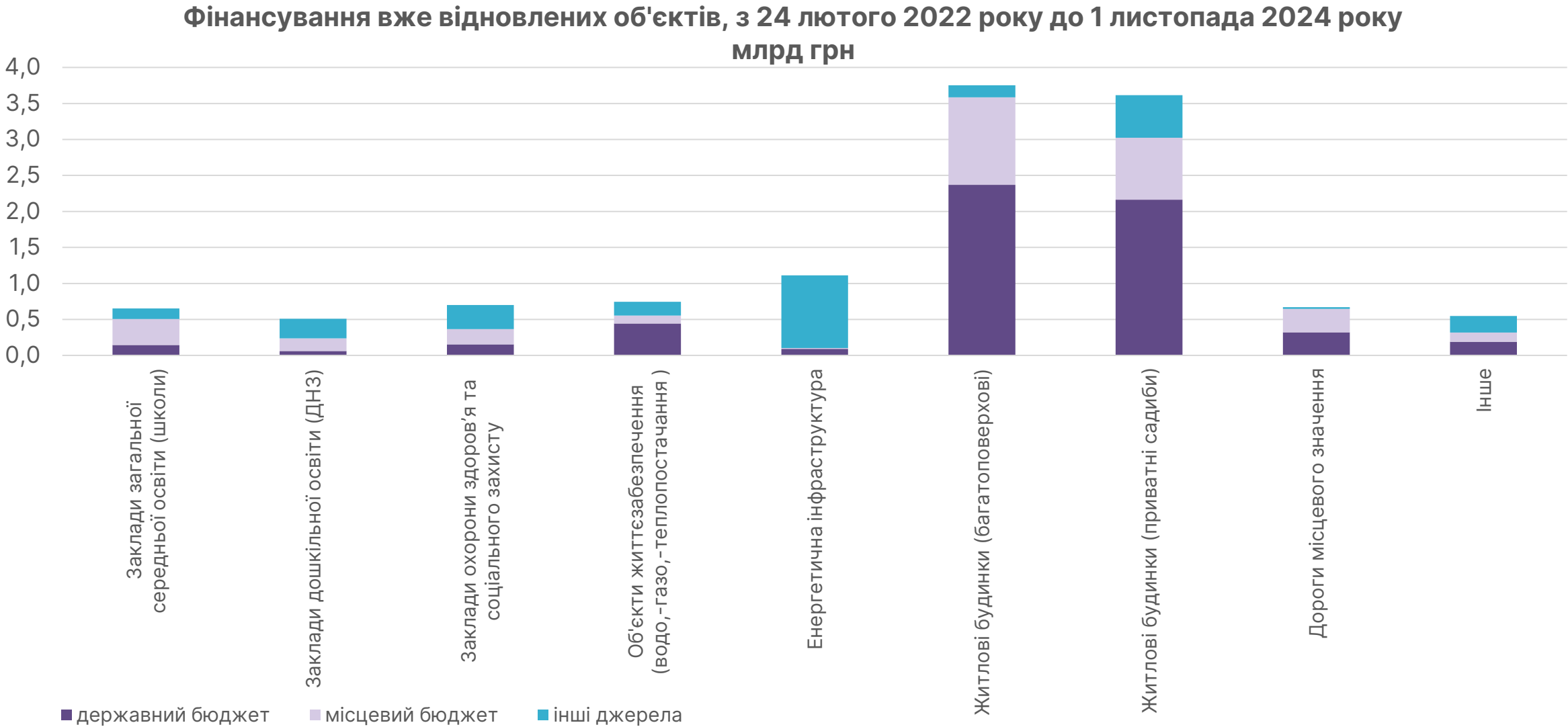
Кількість пошкоджених, зруйнованих та відновлених об'єктів

Зросла кількість повністю відновлених об'єктів за всіма категоріями об'єктів: основні джерела фінансування різняться між об'єктами відбудови

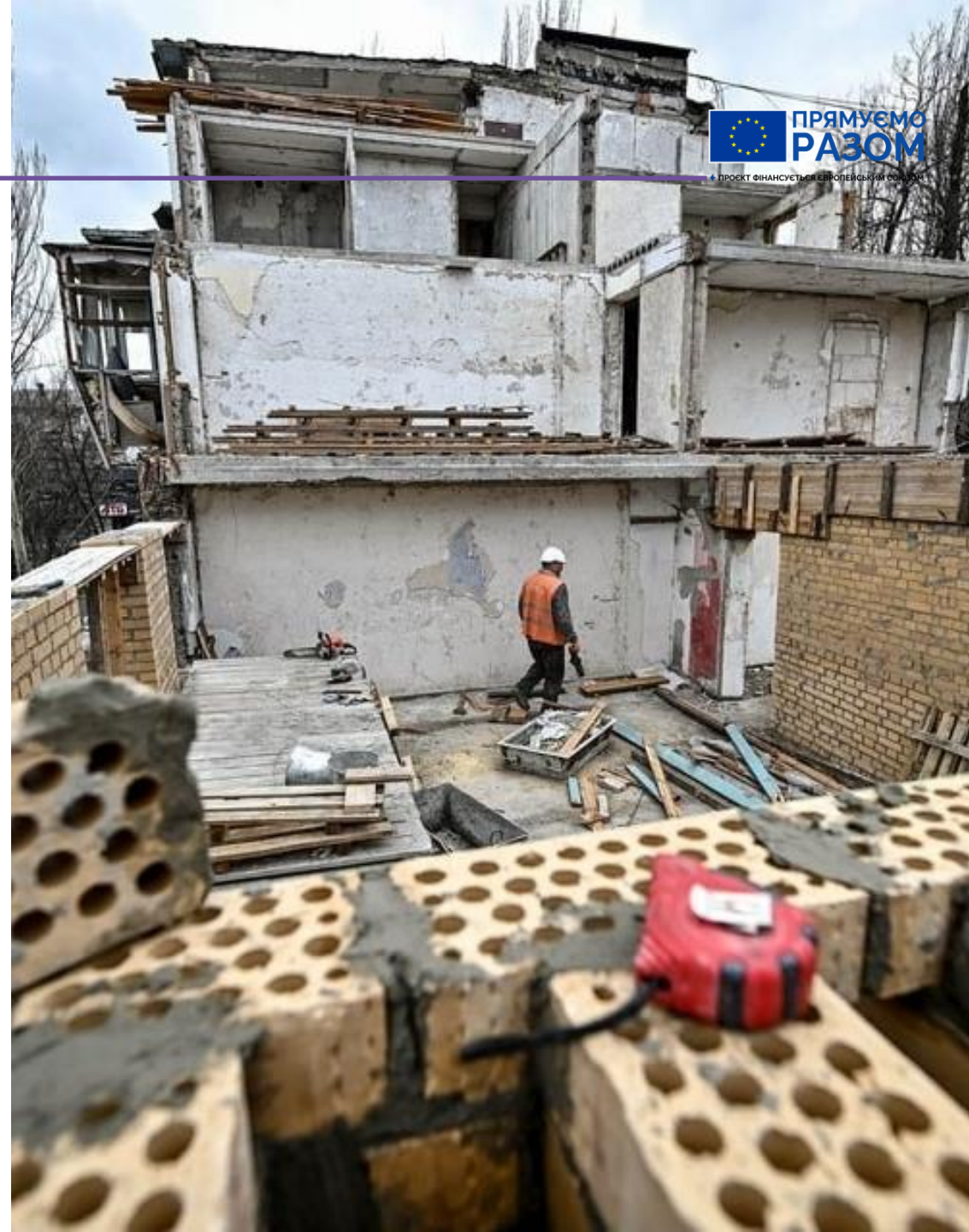

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Джерело: Мінвідновлення, станом на 1 листопада 2024 року

Аналіз закупівель відбудови

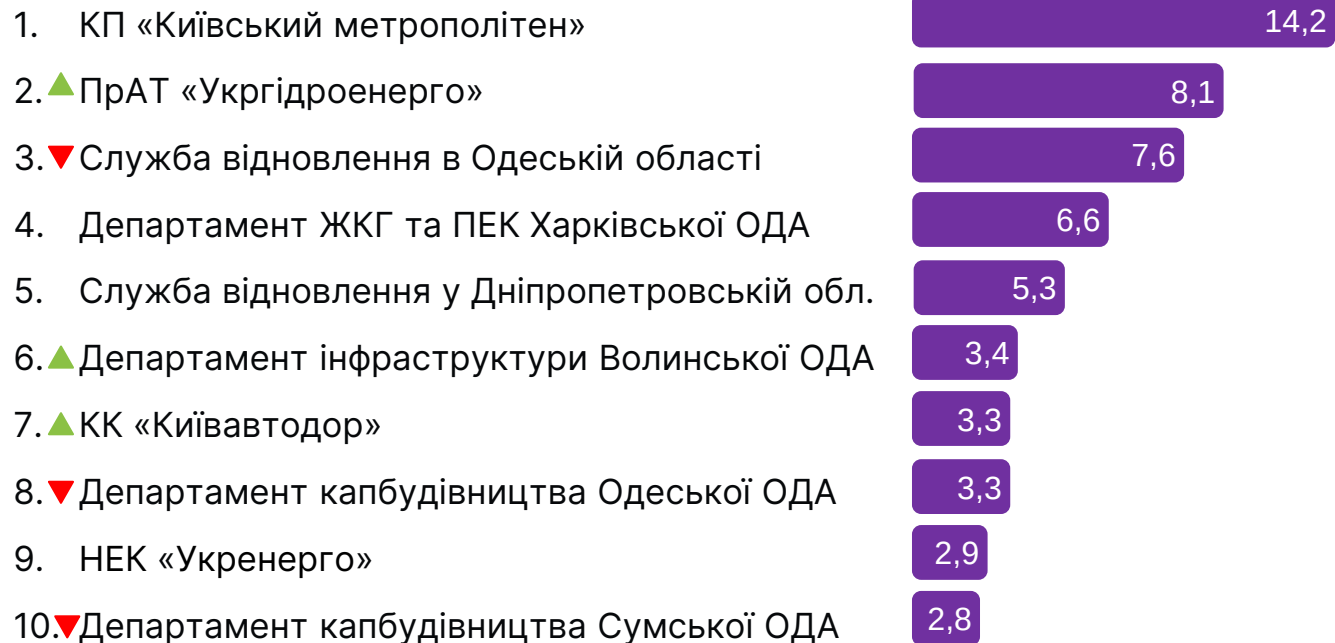
Ключові цифри закупівель у січні-вересні 2024 р*

- У січні-вересні 2024 року оголошено 96 тис. будівельних закупівель. 3 них завершені 93,4% (89,8 тис.), не відбулися – 4,5%, скасовані – 1,7%, ще тривають – 0,4%.
- Сума закупівель за перші 9 місяців року становить 192,7 млрд грн, у тому числі поточна сума закупівель вересня – 15,2 млрд грн (без урахування лотів, по яких ще не визначена поточна вартість).
- Вересень став місяцем з найбільшою кількістю завершених закупівель – 12,2 тис. У попередні 5 місяців відбувалося 11,3-12,1 тис. закупівель щомісяця.
- Поточна сума договорів вересня складає 15,2 млрд грн. Ця сума не враховує незавершені закупівлі вересня.
- Станом на кінець жовтня тривають 372 закупівлі, оголошені у січні-вересні. 3 них 307 оголошені у вересні, 45 – у серпні, 20 – у попередні періоди.
- Електронна система була використана для 16,9 тис. завершених закупівель (17,6%) на загальну суму 124,8 млрд грн (64,8%).
- Оборонні закупівлі в січні-вересні становили 22,1 млрд грн – 11,5% від загальної суми будівельних закупівель. Поточна сума оборонних закупівель вересня складає 382 млн грн.

Лідери закупівель – січень-вересень 2024 року

Топ-10 організаторів (млрд грн)

Частка топ-10 у всіх закупівлях

Топ-10 переможців (млрд грн)

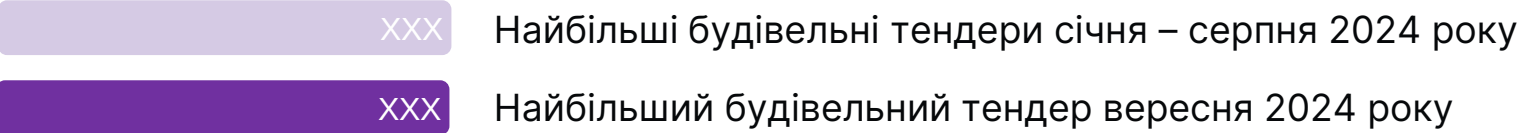

Частка топ-10 у всіх закупівлях

Найбільші будівельні тендери

№	Зміст закупівлі	Організатор	Переможець	Вартість закупівлі, млрд грн
1.	Будівництво лінії метрополітену	КП «Київський метрополітен»	ГК «Автострада»	13,8
2.	Будівництво для захисту Дністровської ГАЕС	ПрАТ «Укргідроенерго»	ПрАТ «Елітбуд-1»	4,2
3.	Будівництво магістрального водогону для міста Кривий Ріг	Служба відновлення у Дніпропетровській обл.	«Автомагістраль-Південь»	2,4
4.	Реконструкція лінії електропередач ЧАЕС - Славутич	НЕК «Укренерго»	ТОВ «Структум»	2,2
5.	Будівництво магістрального водогону Хортиця-Марганець	Служба відновлення у Дніпропетровській обл.	Група компаній «Автострада»	2,1
6.	Реставрація мосту Метро у Києві	«Київавтодор»	ONUR Group	2,0
7.	Будівництво військового меморіального кладовища	ДУ «Національне військове меморіальне кладовище»	Консорціум «Білдінг ЮА»	1,8
27.	Будівництво споруд захисту об'єктів «Канівської ГЕС»	ПрАТ «Укргідроенерго»	ПрАТ «Укрсталь Конструкція»	0,54

Жодної завершеної закупівлі з 6+ учасниками у вересні

К-ть учасників	К-ть і % закупівель		Сума (млрд) і % закупівель		К-ть і % закупівель у вересні		Сума (млрд) і % закупівель у вересні	
1 учасник	13 164	77,7%	89,4	71,6%	1781	84,6%	7,1	83,9%
2 учасники	2348	13,9%	18,9	15,2%	227	10,7%	1,0	11,9%
3 учасники	839	5,0%	10,3	8,3%	58	2,8%	0,3	3,3%
4 учасники	327	1,9%	3,7	3,0%	33	1,6%	0,07	0,8%
5 учасників	141	0,8%	2,0	1,6%	6	0,3%	0,006	0,1%
6 учасників	60	0,3%	0,2	0,2%	-	-	-	-
7-13 учасників	61	0,4%	0,2	0,1%	-	-	-	-
Разом завершених закупівель з використанням електронної системи	16 940	100,0%	124,8	100,0%	2105	100,0%	8,5	100,0%

- Конкурентність закупівель продовжує спадати. 77,7% закупівель з використанням електронної системи залишаються неконкурентними. Серед усіх закупівель – неконкурентні 95,8%. У вересні ці показники ще вищі – 84,6% і 97,3% відповідно.
- У вересні станом на кінець жовтня немає жодної завершеної закупівлі з 6 та більше учасниками.
- У вересні кількість дискваліфікацій та скарг знизилась до найнижчого рівня за останні 8 місяців, склавши відповідно 106 та 14.

Тема випуску: Фінансування відбудови у 2025 році

Фінансування відбудови у 2025 році є, але чи достатньо?

Відкрите питання

Бюджетні програми, які можна віднести до фінансування відбудови та відновлення, передусім (але не тільки) – це програми Мінрозвитку та Агентства відновлення як ГРК

- Більшість відповідних програм – фінансування МФО
- Фонд ліквідації наслідків збройної агресії спрямувати на єВідновлення: надходження коштів, пов'язаних із виконанням норм законів України „Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів” та „Про санкції” – фінансування не визначено: ***нагально важлива ефективна робота АРМА***
- Початковий проєкт Держбюджету передбачав часткове **відновлення Дорожнього фонду** (25% джерел формування / 43 млрд грн). Однак перше читання (голосування за висновки Бюджетного комітету) – відмова від цього кроку. Тому дороги будуть будувати за рахунок коштів загального фонду – чекаємо друге читання бюджету для розуміння
- Нагальна відбудова також фінансуватиметься з Резервного фонду

В Мінфіну програма «Фінансове забезпечення підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів» з фінансуванням 25 млрд грн для фінансування інвестицій

Фінансування відбудови у 2025 році залежить від вибірки КОШТІВ

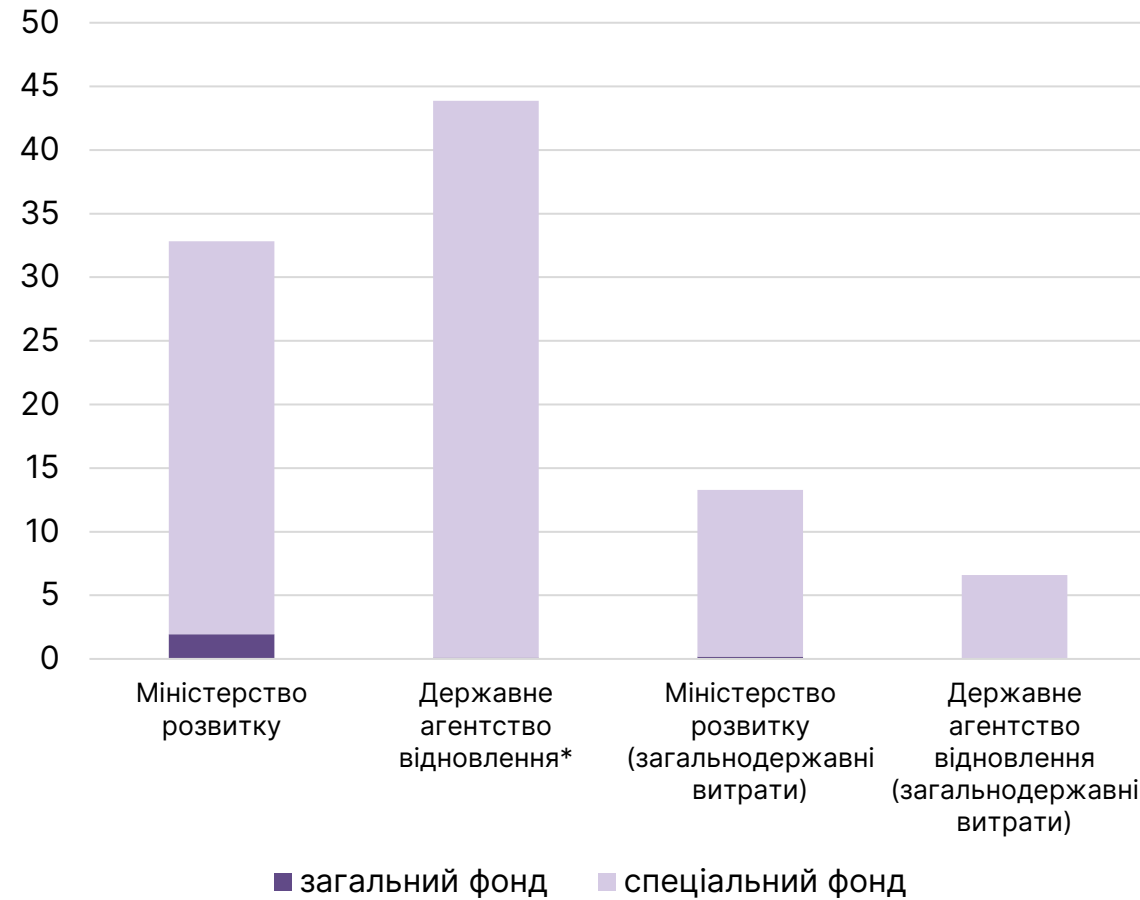
Традиційно, велика частка коштів на бюджетні статті, які можна віднести до фінансування відбудови та відновлення, є видатками спеціального фонду державного бюджету:

- Це фінансування програм міжнародними фінансовими організаціями – фактична сума фінансування може відрізнятись від зазначеної в бюджеті: велика залежність від вибірки коштів
- Сьогодні досі ще існують програми ЄІБ, які було реорганізовано в програми фінансування відбудови, які стартували ледь не десять років тому: складні процедури, валютні кредити з валютним ризиком, низька спроможність
- Вибірка залежить від спроможності державних та місцевих органів влади ефективно витратити кошти донорів

Для прикладу:

- Програма Світового Банку HOPE: фінансування єВідновлення в проєкті Держбюджету на 2025 рік передбачено лише 63 млн грн, але по факту буде більше, якщо буде вибірка і не буде реструктуризації (для порівняння, план на 2024 рік становив 83 млн грн, але фактичні видатки за 9 міс. 2024 року вже досягли 4,7 млрд грн)

**Витрати відповідно до проєкту
Держбюджету на 2025 рік, млрд грн**

Джерело: Проєкт Державного бюджету на 2025 рік

* Передусім Дорожній фонд

Окремі бюджетні програми з відновлення та відбудови

#	Назва бюджетної програми	2024 рік (закон)			2025 рік (проект)		
		Заг.фонд	Спец.фонд	Разом	Заг.фонд	Спец.фонд	Разом
3100000	Міністерство розвитку громад та територій України	2,0	20,7	22,7	1,9	30,9	32,8
3101080	Компенсація за знищене житло (HOME)					0,5	0,5
3101140	Розширення критично важливих Дунайських логістичних ланцюгів (RELINC)					1,4	1,4
3101450	Відновлення критично важливої логістичної інфраструктури та мережевого сполучення (RELINC)					3,4	3,4
3101550	Реалізація проекту «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)»		0,1	0,1		0,1	0,1
3101570	Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаїв		0,2	0,2		0,1	0,1
3101600	Розвиток міської інфраструктури, розвиток системи водопостачання та водовідведення у м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці		3,0	3,0		2,5	2,5
3101640	Програма розвитку муніципальної інфраструктури		2,5	2,5		9,4	9,4
3110000	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України	23,1	12,0	35,1	0,1	43,8	43,9
3120000	Міністерство розвитку громад та територій України (загальнодержавні видатки та кредитування)		9,6	9,9	0,2	13,1	13,3
3121160	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проекту «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)»		0,2	0,2		0,5	0,5
3121600	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України		2,3	2,3		1,6	1,6
3121680	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в рамках спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту “Проект розвитку міської інфраструктури – 2”		0,5	0,5		0,1	0,1
3121690	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Програми відновлення України III					1,0	1,0
3130000	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України (загальнодержавні видатки та кредитування)					6,6	6,6

Джерело: Проєкт Державного бюджету на 2025 рік

* Передусім Дорожній фонд, ** також містить ряд інших точкових субвенцій, *** субвенція на будівництво та утримання місцевих доріг

Публічні інвестиційні проєкти: реформа УПІ – ефективність видатків

В Україні відбувається **реформа управління публічними інвестиціями**. Реформу активно підтримують міжнародні партнери, тому УПІ є фокусом структурних маяків в програмі МВФ, підтримки Світового Банку та частиною Плану України для Ukraine Facility ЄС.

- Зміни відбуваються відповідно до Дорожньої карти реформи управління публічними інвестиціями (УПІ) та ухваленого на плану її реалізації на період 2024-2028 роки
- Стратегічна інвестиційна рада координує підготовку єдиного портфеля публічних інвестиційних проєктів: вже відбувся **перший відбір проєктів** – інформація представлена на DREAM
 - 793 проєкти подано: 30% на стадії ідеї, 15% готовий ПКД, 17% готовий до закупівлі
 - 3,1 трлн грн потрібне фінансування, тоді як вказане наявне фінансування 773 млрд грн
- Фінансування на 2025 рік суттєво менше:
 - В проєкті Державного бюджету на 2025 рік передбачено в загальному фонді 25 млрд грн на фінансування підготовки та реалізацію публічних інвестиційних проєктів
 - За даними Мінфіну фінансування може становити понад 250 млрд грн: це фінансування від МФО в межах спеціального фонду держбюджету та через державні компанії, надання державних гарантій, тощо

Публічні інвестиційні проєкти: реформа УПІ – ефективність видатків

	Бюджет проєкту, млрд грн	Наявне фінансування, млрд грн	Наявне фінансування. Державний бюджет, млрд грн	Наявне фінансування. Місцевий бюджет, млрд грн
Вода, санітарія та управління відходами	139,54	47,26	0,68	0,11
Державне управління	103,17	34,90	5,67	0,08
Енергія та видобуток	1 387,61	282,00	17,57	-
Комунікації та ІТ	1,28	0,02	-	0,02
Освіта	196,19	24,58	1,38	1,41
Охорона здоров'я	156,00	17,07	6,02	0,87
Промисловість, торгівля та послуги	179,04	116,78	0,75	0,00
Сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство	0,77	-	-	-
Соціальний захист	101,79	35,56	7,39	0,01
Транспортні послуги	782,57	183,41	10,02	0,10
Інше	35,88	33,04	-	-
Загальний підсумок	3 083,85	774,63	49,48	2,61

Джерело: DREAM
Дані станом на 1 листопада 2024 року

Публічні інвестиційні проєкти: різні сектори, різні стадії готовності

Кількість проєктів за секторами

Кількість проєктів за стадією впровадження

Пріоритизація – важливий напрям для обговорення

Коштів надалі бракує, тому основним завданням зараз є пріоритизація

Оборона та безпека – це безумовний пріоритет

Далі нагально важливо досягнути єдиного бачення, що є пріоритетом для фінансування

Зокрема, це фінансування нагального відновлення:

- Енергетика
- Житло – програма «Відновлення та інші програми
- Об'єкти соціальної інфраструктури
- Дороги також треба

Важливо обговорити також:

- Які об'єкти відбудовувати, які ні (не всі об'єкти треба відбудовувати, окремі території можуть мати інше значення)
- Відбудовувати все «ліпше ніж було» (дорожче відбудовувати, дешевше утримувати), «як було» (дешевше відбудувати, дорожче утримувати), чи знаходити консенсус десь посередині

Журналістські розслідування

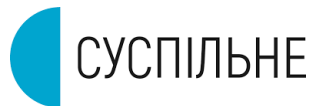
Дисклеймер. Будь ласка, майте на увазі, що журналістські розслідування можуть не враховувати всі можливі нюанси та бути необ'єктивними в певних випадках. Рекомендується ставитись з обережністю до отриманої інформації і не використовувати її для остаточних висновків без додаткового дослідження та перевірки фактів.

Журналістські розслідування за останній місяць*

Топ-5 медіа за кількістю розслідувань про відбудову

НАШІ ГРОШІ

Загальні особливості журналістських розслідувань про закупівлі

- Із поживленням активності закупівель почастішали і розслідування щодо порушень при відбудові.
- Найчастіші теми для матеріалів в медіа – можливі порушення при закупівлях, порушення кримінальних справ та винесення вироків по них.
- Інша тема для медіа – недосконалості процедур закупівель та шляхи їх виправлення. Ця тема має потенціал для подальшого розвитку.
- На фоні поступового підвищення конкурентності закупівель збільшується кількість повідомлень про оголошення тендерів під конкретного учасника або відхилення «непогоджених» заявок.

Топ-5 новин місяця по темі

31 ЖОВТНЯ
АМКУ викрив 2 компанії з Одеси у систематичній змові на тендерах на закупівлю електромонтажних робіт у Миколаївській та Одеській областях

25 ЖОВТНЯ НАШІ ГРОШІ
Для переселенців побудують десять будинків за 25 млн від благодійника з Норвегії: ціни деяких будматеріалів завищені в 1,5 -3 рази

24 ЖОВТНЯ НАШІ ГРОШІ
Будівництво укриття в Прилуках за 24 млн: дорогі будматеріали та фірми з кримінальною справою. Переплата у більше ніж 1 млн грн, що еквівалентно 58 FPV-дронам камікадзе

23 ЖОВТНЯ
На Житомирщині голову громади, депутата і фахівця сільради судитимуть за підозрою у привласненні 2 млн грн під час закупівлі генераторів.

27 вересня
Ліквідація наслідків підриву Каховської ГЕС: свердловини з питною водою за майже 40 млн грн будуватиме компанія, яку ловили на обмані держави, щоб перемогти на закупівлі

* – за період з 24 вересня по 4 листопада 2024 року

Моніторинг окремих напрямків

Охорона здоров'я

- За 32 місяці повномасштабного вторгнення, 1 685 (+28 за місяць) медичні об'єкти пошкоджено і ще 226 (+5 за місяць) – зруйновано повністю і не підлягають відновленню.
- Найбільших втрат зазнали заклади охорони здоров'я Харківської, Донецької, Миколаївської, Київської, Чернігівської, Дніпропетровської, Херсонської та Запорізької областей.
- За цей час, у різних регіонах України, повністю відновлено 551 (+18 за місяць) об'єктів медзакладів і 350 (-3 за місяць) – частково. Найбільше об'єктів відновлено у Миколаївській, Дніпропетровській, Київській, Харківській та Чернігівській областях.
- Державне агентство відновлення відновлює лікарню в Тростянці вже протягом року. Основний комплекс відбудови планують завершити до кінця 2024 року. Відновлення фінансується **Фондом ліквідації наслідків збройної агресії**.
- На платформі DREAM вже **507 об'єктів (+38)** у сфері охорони здоров'я, які знаходяться у стані реалізації – нове будівництво і капітальний ремонт.
- У жовтні +52 проекти із загальним бюджетом – 5,1 млрд грн (**фінансове покриття – 0,1%**). Найбільша к-сть проектів – у Київській (7), Чернігівській (6) й Івано-Франківській (4) областях.

Освіта

- За 32 місяці повномасштабного вторгнення, 3 798 заклади освіти пошкоджено і ще 365 – зруйновано повністю.
- Найбільше постраждали освітні заклади у Харківській, Донецькій, Київській та Києві, Херсонській, Миколаївській, Луганській, Сумській та Чернігівській областях.
- За цей час, у різних регіонах України, відновлено 53 закладів вищої освіти, 528 ЗСШ, 321 закладів дошкільної освіти.
- Проект «Відбудова шкіл у постраждалих від війни регіонах» започаткувала ПРООН в Україні за фінансової підтримки Німеччини. У межах проекту планують відновити навчальні класи та інші приміщення.
- Окрема увага приділятиметься енергоефективності й оздобленню.
- Ініціатива охопить такі області: Кіровоградська, Черкаська, Хмельницька, Полтавська і Львівська області.
- На платформі DREAM вже 1 866 освітніх об'єктів (+166), які знаходяться у стані реалізації – нове будівництво і капітальний ремонт.
- У жовтні +181 проєкт із загальним бюджетом – 4,1 млрд грн (фінансове покриття – 2,0%). Найбільша к-сть проєктів – у Харківській (31), Дніпропетровській (24) і Київській (17) областях.

Розмінування України (дані станом на 4.11.2024)

- Станом на жовтень 2024 року, вибухонебезпечними предметами забруднено **139 тис. км² території України**, з яких 14 тис. км² акваторії. Найбільш забруднені – Миколаївська, Херсонська і Харківська області.
- США виділять **35 млн доларів у 2025 році** в межах міжнародної підтримки гуманітарного розмінування території України.
- В держбюджеті-2025 закладено **1 млрд грн** на програму компенсацій за розмінування земель с/г призначення **порівняно з 3 млрд грн у держбюджеті-2024**.
- Партнери України зацікавилися пілотним ринком **розмінування агроземель через аукціони «Прозорро»**.
- На деокупованій частині Херсонської області розмінували 71% с/г угідь** (~365 тис. га). Завдяки цьому, площа засіяної землі зросла втричі порівняно з 2023 роком.
- Міноборони хоче залучати ветеранів та людей з інвалідністю до розмінування**. ООН вже реалізує таку програму і 4 українців отримали роботу в The HALO Trust.
- Нібулон **проходить сертифікацію** на підлив і знешкодження вибухонебезпечних предметів (ВНП). Таким чином, їх експертиза буде на рівні з такими організаціями як The HALO Trust і FSD.

Обстежено: 161,6 тис. га (+ 23,5 тис. га)

Знищено > 203,9 тис. (+ 11,4 тис.)
вибухонебезпечних предметів

Очищено:

2,7 тис. км
залізниці
(+ 64,9 км)

1,0 тис. км
автодоріг
(+94,3 км)

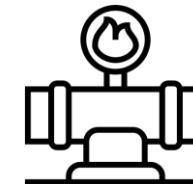
512,6 км
ліній
електромереж

438,9 га
лісів
(+101 га)

(+19,6 км)
25,8 га
акваторій

82,1 км
газогонів

Дякуємо за увагу!

**Проект «Контроль витрат на
відновлення України»**

